

Missiv

Datum 2023-01-30

Dnr 2135-22

Klimat- och näringslivsdepartementet

Den nationella planen för omprövning av vattenkraft

Havs- och vattenmyndigheten tillsammans med Energimyndigheten och Svenska kraftnät har idag delredovisat regeringsuppdraget M2022/01242 gällande uppföljning och analys av arbetet med att förse vattenkraften med moderna miljövillkor. Myndigheterna kommer att på olika sätt arbeta vidare med de behov som har identifierats inom pågående regeringsuppdrag tillsammans med berörda parter.

Med anledning av delredovisningen vill myndigheterna framföra följande.

1. **Effektiv tillgång på vattenkraftsel.** Myndigheternas samlade bedömning, är att det finns en risk att påverkan på 1,5 TWh/år och en effektiv tillgång till vattenkraftsel enligt 27 § förordningen (1998:1388) om vattenverksamheter kommer bli för stor till följd av framtida omprövningar. Bedömningen utgår från myndigheternas analyser av underlag från länsstyrelserna och branschen i ett flertal avrinningsområden där omprövningar kommer ske under de närmaste åren.
2. **Vattenmiljönytta.** Flera verksamhetsutövare ansöker bland annat om att få anlägga någon form av faunapassage vid sina anläggningar, vilket är positivt för vattenmiljön och kan leda till att miljökvalitetsnormer och bevarandemål nås. I de fall anläggningar tas bort kommer strömsträckor att återskapas vilka är en bristvara i vattendragen. Fler faunapassager och återskapade strömsträckor kan även leda till förbättringar i Natura 2000-områden. Det finns en osäkerhet om vilka miljöåtgärder som kommer att krävas för att efterleva bestämmelserna om Natura 2000.
3. **Samverkan.** Underlaget och motiveringar till miljökvalitetsnormerna behöver vara så tydligt att de kan vara en utgångspunkt i samverkansprocesserna. Under samverkan kan ny information leda till att normerna behöver ses över innan verksamhetsutövarna lämnar in sina ansökningar till domstolen. Myndigheterna konstaterar att det finns otydligheter i normsättningen vilket skapar svårigheter för verksamhetsutövare men även för de centrala myndigheterna att bedöma om planens nationella helhetssyn beaktats. Detta leder till många frågor och ökad komplexitet i samverkansprocesserna.

Förslag som kan ha betydelse för det fortsatta arbetet med genomförandet av den nationella planen.

Kunskap om elsystemet. Myndigheterna konstaterar att vattenmyndigheternas regionala uppdrag är komplext och kräver speciella kompetenser inom framförallt elsystemet, kompetens som idag till stor del saknas på länsstyrelserna. I många fall behöver centrala myndigheter bidra med metoder, underlag och kunskap, men kompetensen behöver stärkas regionalt. Svenska kraftnät och Energimyndigheten har påbörjat ett samarbete med Vattenmyndigheten i Västerhavet, i samverkan med övriga vattenmyndigheter, samt med Länsstyrelsen i Skåne, Länsstyrelsen i Jönköpings län och Länsstyrelsen i Kalmar för att ta fram arbetssätt för att alla vattenkraftens förmågor ska beaktas vid normsättning och i samverkan. Det är en del av pågående arbete inom regeringsuppdrag (I2022/01296, 2022-06-07) att utreda vattenkraftens lokala och regionala nyttor för kraftsystemet.

Pågående utredningar och synergier dem emellan. Myndigheterna konstaterar att regeringen har beslutat om ett flertal regeringsuppdrag som har nära anknytning till regeringsuppdraget om uppföljning av arbetet med att förse vattenkraften med moderna miljövillkor. HaV har t.ex. fått ett regeringsuppdrag (M2022-01804) om översyn av förutsättningar för normsättning av ytvatten. Svenska kraftnät har fått ett regeringsuppdrag (I2022/01296, 2022-06-07) att utreda vattenkraftens lokala och regionala nyttor för kraftsystemet. Myndigheterna kommer att samverka effektivt i dessa regeringsuppdrag och uppdraget om uppföljning av nationella planen.

Vattenförvaltningen. I samband med att delredovisningen lämnas vill myndigheterna åter lyfta behovet av att strukturen för den nationella vattenförvaltningen, i det längre perspektivet, ses över. Detta för att säkra en nationell helhetssyn i avvägningarna i samband med beslut av miljökvalitetsnormer, exempelvis samhällets behov av vattenresurser och vattenkraftens värden i elsystemet. Vi anser att en översyn bör ske i linje med vattenförvaltningsutredningens slutbetänkande SOU 2019:66 En utvecklad vattenförvaltning.

Härmed överlämnas delredovisningen av regeringsuppdraget M2022/01242.

Jakob Granit (Havs- och vattenmyndigheten)

Robert Andrén (Energimyndigheten)

Lotta Medelius-Bredhe (Svenska kraftnät)